

Природом против медицине

Bojan Rakic*

Следи списак само неколико одобрених едукација које не спадају у медицину засновану на доказима, а из табеле Лекарске ко-

море Србије за јануар 2016: Ароматерапија у свакодневној лекарској пракси, Нивои здравља као значајан предиктабилни фактор и у хомеопатској и у алопатској медицини, Примена хомеопатије у лечењу оболења горњег респираторног тракта, Аурикуломедицина, Међународни симпозијум о медицини дух/тело у Ајурведи.

Овај скраћени списак отвара многа питања која се тичу лекарске етике. Ако лекари нису у обавези да у јавности износе ставове који имају упориште у медицини заснованој у науци, а не у надрилекарству, они имају сву слободу да се залажу и у прилог терапија које популарису траварство, хомеопатију, бајање, „бабе” које успешно (?) лече болести које медицина не лечи, уринотерапију и све остale „природне лекове”.

Шта је спорно у „природним лековима”? Пре свега, природа је морално неутрална. Природно није нужно добро и морално. Природан је и змијски отров и отровна печурка, природни су земљотреси и цунамији. Много шта у нашој природи је лепо, али много шта је и штетно. То важи и за „природне лекове”. Велики број „неприродних лекова” прави се од природних састојака. Разлика између „природног” и „неприродног” лека је често у томе што „природни лекови” нису прошли клиничка испитивања и нису прецизно дозирани, те су самим тим већ опаснији од „неприродних”.

Све је то познато медицини/науци. Али шта ћемо са лекарима који су некада важили за озбиљне, а под старе пензионерске или претпензионерске дане улазе у траварске воде и почињу да се противе терапијским методама које одавно имају утемељење у науци? Откуд њихова појава у Србији? Откуд то да „професор емеритус, уважени имунолог и алерголог” може да у јавност излази са својим личним критеријумима којима дијагностикује неко оболење, са својим траварским терапијама за разне болести за које постоји ефикасан лек, са ставом да вакцина Икс можда иза-

звала оболење Ипсилон, јер шанса да се то догоди јесте чак један од милион итд? Он је у обавези да о томе ћuti. То је његов приватни став који нема упориште у науци и неетички је јавно га износити.

Занимљиво је да не наилазимо на возаче камиона који излазе у јавност са ставом да се боље вози ако се мало попије. Можда они то и причају у кафани, али такве ствари не смеју да износе у јавност. „Уважени доктори”, кад је о њиховој професији реч, очито имају то право. Тим типом неетичког понашања наносе огромну штету популацији, поготово оној мање образованој. Својим наступима у јавности показују не само да су недорасли етичким стандардима у медицини, већ и да су незналице и као клиничари и као људи који претендују да припадају некаквој научној заједници. Жivot таквих лекара у професионалном мраку посебно је забрињавајући кад је у питању статистика. Шта би, на пример, значио податак да је шанса да се добије енцефалитис од вакцине против хепатитиса Б или аутизам од ММР вакцине један на милион? Он би значио да је шанса да се то догоди практично непостојећа. Навести пример да се то

“

Али шта ћемо са лекарима који су некада важили за озбиљне, а под старе пензионерске или претпензионерске дане улазе у траварске воде?

некоме догодило спадало би у такозвану анегдотску евиденцију, баш као и податак да „зnam неку бабу која је успешно излечила сифилис чајем од зове, белим луком (млевеним) и листом крина”. Таква „евиденција” није заснована на науци, већ имамо посла са изолованим случајем.

Ако увече пред спавање редовно поједем пола килограма чварака имаћу вероватно повишен крвни притисак, холестерол и триглицериде и већу шансу да настрадам од инфаркта или апоплаксије. Можда ми је шанса да умрем од једне од те две болести фифти-фифти. Али шанса да ме удари трамвај

да ујутро кренем на посао је, на пример, управо онај један на милион. А баш то ми се догоди. И замислите да се онда нађе неко ко изјави да прекомерно једење чварака, осим кардиоваскуларних оболења, може довести и до тога да те прегази трамвај.

Исто тако, аспирацијом или гутањем загађене плодове воде новорођенче има незанемарљиву шансу да настрада од инвазивних инфекција најкао примарне сепсе. У болници исто то новорођенче, као и сва остала новорођенчад, добија и вакцину против туберкулозе. Оно умре и појави се „уважени доктор” или несрећна мајка на телевизији који повежу смрт детета са вакцином. Он говори нешто што је етички неодговорно и готово подједнако глупо као и повезивање једења чварака са страдањем од трамваја, али та глупост је опасна зато што медицински необразован свет или болом скрхан и емотивно вулнерабилан родитељ у то може и да поверује (уместо у прави узрочник страдања бебе), баш као што неки верују у траварске терапије и бајања.

Потребно је да постоје уређен здравствени систем и друштвена клима која ће стати на пут глорификацији „природне медицине” и малоумној тези о излишности проверених лекова и вакцина. Лекари и медији имају етичку обавезу да информишу јавност о научно провереним чињеницама. Део списка одобрених семинара, курсева, тестова и симпозијума из табеле Лекарске коморе Србије за јануар 2016. не даје ни трунку основа за оптимизам.

*Професор Универзитета у Београду, директор Центра за биоетичке студије